

HUKUK

ÖZİŞİK

NOTLAR

1996

CEZA USUL HUKUKU

GÜZ-VİZE

İletişim : 0505 346 19 98

@ozisikhukuknotlar

CEZA USUL HUKUKU (C.M.K) GÜZ DONEMI -VİZEL NOT + PRATİK

Yazarın Notu: Arkadaşlar, hocamız derste slâyttan da yararlanmakta olduğu için slâyttaki bazı yerleri nota ekledim. İyi çalışmalar.

Önerilen Kaynaklar

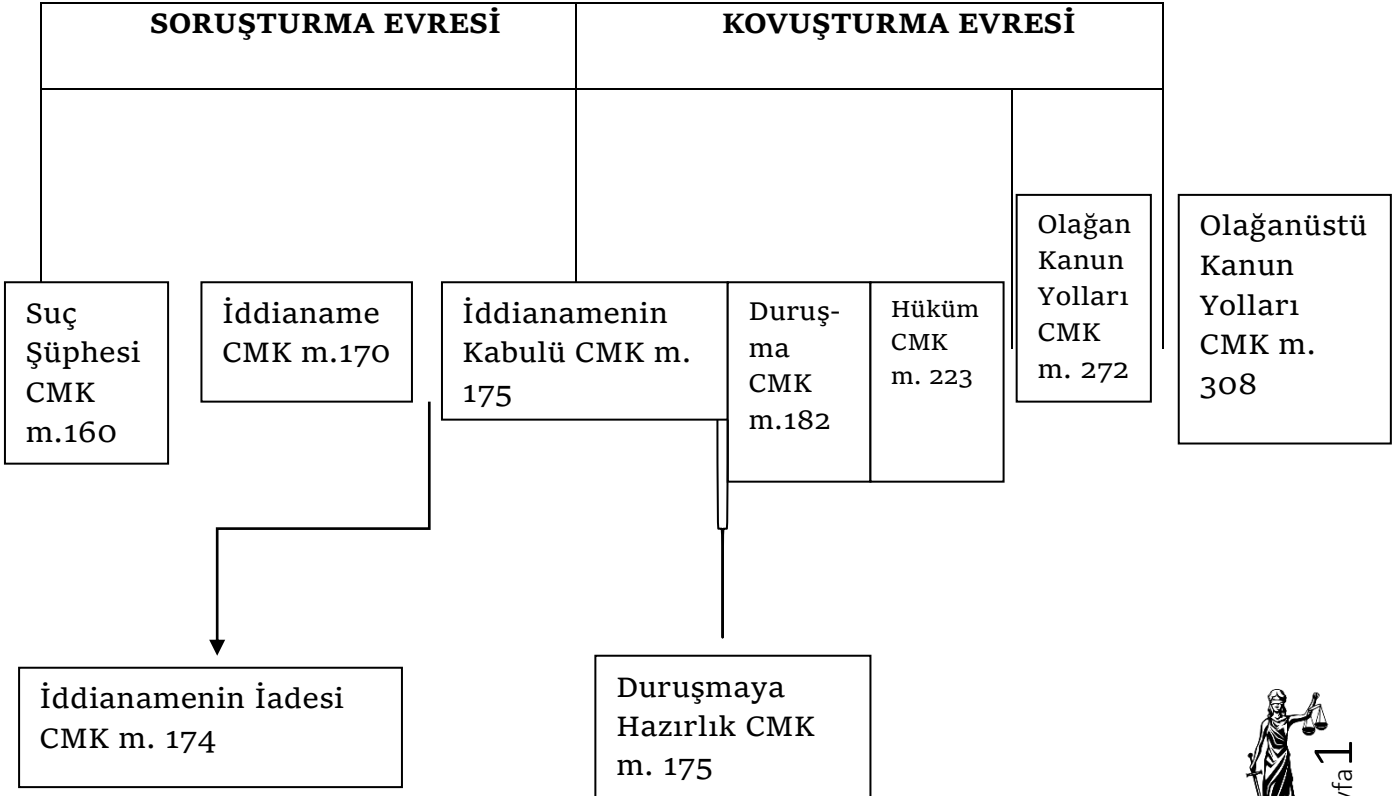
- Kaynaklar Cumhur ŞAHİN× & Neslihan GÖKTÜRK, Ceza Muhakemesi Hukuku, Seçkin× Yayıncılık (Eskiden 2 ciltmiş şu an tek cilt şeklinde basılmış.)
- Türk Ceza Hukuku Mevzuatı, Seçkin× Yayıncılık

Ceza Muhakemesi, ceza hukukunun ihlal edildiği→ iddiasının doğruluğunun araştırılması faaliyetidir.

Ceza Muhakemesi Hukukunun amacı, insan hakları→ ihlallerine yol açmadan, maddi gerçeği araştırıp bulmaktır.

Ceza Muhakemesi Kanunu, suç işleyen ile devlet→ arasındaki ilişkinin adil yargılama esaslarına uygun olarak yürütülmesini sağlayan bağlayıcı kurallar içermektedir.

CEZA MUHAEMESİNİN İŞLEYİŞİ

Evet, arkadaşlar öncelikle “**suç şüphesi**” dediğimiz bir kavram bulunmakta. Şüphe ne demek, ne zaman bir şüphe oluşur? Bir şey var mı yok mu diye veya bir şey oldu mu olmadı mı diye tereddüt ettiğiniz anda oluşur. Mesela, X isimli arkadaşınız yanınıza gözü mor bir şekilde geldiğinde onun dayak yemiş olduğunda dair aklınızda bir şüphe oluşur, peşinden de eli kırmızı şekilde Y isimli arkadaşınız geldi diyelim bu durumda X’i, Y’nin dövmüş olduğuna dair bir şüphe oluşur. Şimdi şüphe dediğimiz şey, bir şey var mı yok mu 2 olgu arasında kaldığımız bir şeydir ve **şüphe olmadığı zaman ceza muhakemesi yoktur**. Böyle bir durumda ceza muhakemesi buna müdahale edemez. Yani ceza muhakemesinin başlaması için mutlaka bir suçun işlendiği yönünde şüphe olması gerekmektedir.

!Suç şüphesi dediğimiz şey aynı zamanda kişiyle muhakeme arasındaki bağlantıyı kuran şeydir. Dolayısıyla kişinin ceza muhakemesindeki adı “**şüpheli**”dir.

Şüphe

- Ceza Muhakemesinin başlayabilmesinin ilk şartını “şüphe” oluşturmaktadır.
- Şüphenin basit bir tahmin boyutunu aşmış, belirli bir yoğunluğa ulaşmış olması gerekir.

Basit Şüphe: Dayandığı emareler itibarıyla ispat gücü yetersiz, basit, sayıca az olan şüphedir.

Makul Şüphe: Arama koruma tedbiri (m.116) için gerekli olan şüphedir.

Yeterli Şüphe: Suçun işlendiği hususunda, iddianame düzenlenmesi bakımından gerekli olan şüphedir.

Kuvvetli Şüphe: İspat gücü daha yüksek emarelere dayanan, hukuk teorisinde kesine yakın bir değer ifade eden şüphedir.

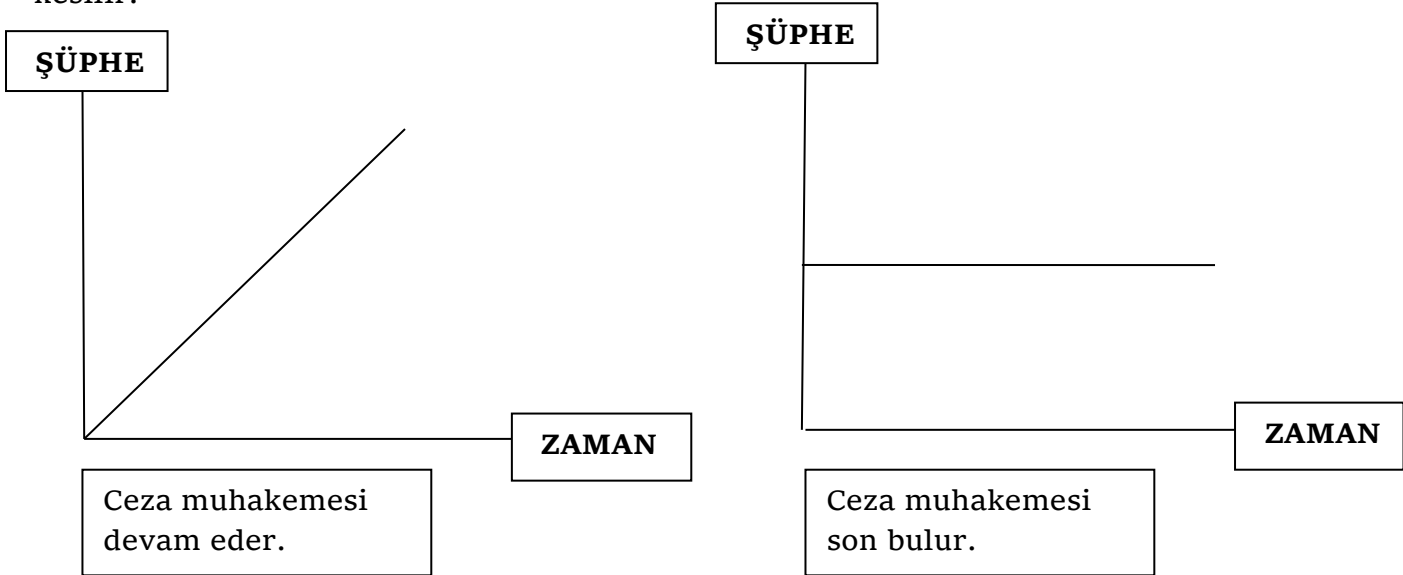
Şüpheli

- Soruşturma evresinde suç şüphesi altında bulunan kişi «**şüpheli**» dir. (CMK m. 2/1-a)

CEZA USUL HUKUKU (C.M.K) GÜZ DONEMI -VİZEL NOT + PRATİK

- **Şüpheli;**
  - ❖ Soruşturmanın muhatabı,
  - ❖ Kimliği belli ölçüde bilinen,
  - ❖ Yaşayan
  - ❖ Gerçek bir kişidir.
- Şüphelinin varlığından söz edilebilmesi için; kimliğinin belirli bir ölçüde belirlenmiş olması, somut şüphenin belli bir şahsa yönelmiş olması gerekir.
- Tüzel kişiler şüpheli olamazlar.
- Bir kişinin kovuşturulabilir olup olmaması, şüphelilik sıfatı bakımından tamamen önemsizdir.

!!! Soruşturma ve kovuşturma aşamasında yapabileceğimiz bazı işlemler bulunmaktadır. Bu işlemler yapıldıkça **şüphenin artması gerekmektedir**. Eğer bu şüphe artmıyorsa yani zaman geçtikçe şüphe sabit kalıyorsa bu durum ceza muhakemesinin kabul edebileceği bir durum değildir. Şüphe sabit kalıyorsa söz konusu soruşturmanın bitmesi gerekmektedir. Ceza muhakemesiyle ilişkisi kesilir.

! Burada zaman dediğimiz şey soruşturma veya kovuşturma olabilir.

! Şüpheden sanık yararlanır.

ÖZİŞİK KIRTASIYE

www.ozisikkirtasiye.com

Bazı Ceza Muhakemesi Şartları

1. Şikâyet
2. Talep
3. Müracaat
4. İzin
5. Dokunulmazlığın Bulunmaması
6. Türkiye’de Bulunma
7. Kesin Hüküm Bulunmaması
8. Aynı Davaya Bakılmakta Olmaması
9. Sanığın Hazır Bulunması
10. Sanığın Akıl Hastası Olmaması
11. Bekletici Sorunun Çözümü
12. Ön ödeme
13. Uzlaşma

Hatırlatma

!!! İstisnai şeylerde kıyas yasaktır.

→Soruşturma aşamasında şartın gerçekleşme ihtimali yoksa takipsizlik kararı verilmektedir. Bunun teknik adı kovuşturmaya yer olmadığına dair karardır. Eğer şartın gerçekleşme ihtimali varsa şartın gerçekleşmesi beklenecektir. Örneğin; Siz savcı olduğunuz zaman baktığınız dosyada soruşturma başlatılmış suç aslında resen bir suçmuş gibi soruşturma başlatılmış ancak bilirkişi raporu geldi diyelim baktığınızda siz şikâyete tabi bir suç olduğunu anladınız. Bu durumda mağdura şikâyetçi olup olmadığını soracaksınız. Eğer ben muhatabı değilim, şikâyetçi değilim derse şartın gerçekleşme ihtimali ortadan kalktığı için kovuşturmaya yer olmadığı kararını vermeniz gerekmektedir. Eğer kovuşturma aşamasına geçmişsek şartın gerçekleşme ihtimali yoksa düşme kararı verilmektedir.

CEZA USUL HUKUKU (C.M.K) GÜZ DONEMI -VİZEL NOT + PRATİK

Ceza muhakemesinde, şüpheli ve sanık son derece önemlidir. Aslında bizim tüm yıl boyunca yaptığımız şey özü itibariyle şüpheli ve sanık etrafında dönmektedir. Yani muhakeme sürecindeki her kurul, her işlem söz konusuysen orada bir de şüpheli ve sanık haklarını görmekteyiz. Örneğin; gelecek dönem göreceğimiz duruşmada geçerli prensiplerden bir tanesi de **alenilik ilkesidir**, yani sanık aleni bir duruşmada yargılanma hakkına sahiptir ki bu adil yargılanma hakkının bir gereğidir. Yine burada **hükme karşı kanun yoluna başvurma hakkı**, kanun yollarını işlerken üzerinde duracağız. Veya özellikle duruşmada delillerin ortaya konulması ve tartışılmasıyla bağlantılı olarak **doğrudan soru sorma hakkı**, muhakemenin başından sonuna kadar her aşamada **müdafiden yararlanma hakkı**, yargılama makamında üzerinde duracağımız **tarafsız ve bağımsız mahkemede yargılanma hakkı**, **haklarını öğrenme hakkı**, **isnadı öğrenme hakkı** gibi... Bu sebeple sanığın veya şüphelinin tüm haklarını burada işlememiz mümkün değildir. Zaten muhakeme sürecindeki işlemler bakımından şüpheli ve sanığın hakları olmazsa olmazdır, her işlemin şüpheli veya sanık bakımından hak olarak gördüğümüz bir yönü bulunmaktadır. Dolayısıyla burada tüm haklar tek tek ele alınmayacak, işlemler anlatılırken ayrıca üzerinde durulacaktır.

ADİL YARGILANMA HAKKI	BAĞIMSIZ VE TARAFSIZ, TABİ HAKİM İLKESİNE UYGUN BİR MAHKEMEDE YARGILANMA HAKKI	ALENİ YARGILANMA HAKKI	MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKI	HAKLARINI VE İSNADI ÖĞRENME HAKKI
YÜKLENEN SUÇ HAKKINDA AÇIKLAMADA BULUNMAMA (SUSMA) HAKKI	MÜDAFİDEN YARARLANMA HAKKI	DELİL TOPLANMASINI TALEP HAKKI	YAKINLARINA HABER VERME HAKKI	İFADE VE SORGUDA TANZİM EDİLEN TUTANAĞI İMZALAMAKTAN İMTİNA EDEBİLME HAKKI
TERCÜMANDAN YARARLANMA HAKKI	SORU SORMA HAKKI	HAZIR BULUNMA HAKKI	SAVUNMASINI HAZIRLAMAK İÇİN GEREKLİ ZAMAN VE KOLAYLIKLARA SAHİP OLMA HAKKI	AYNI FİLDEN DOLAYI TEKRAR YARGILANMAMA HAKKI
İŞKENCE VE ONUR KIRICI MUAMELEYE TABİ OLMAMA HAKKI	KORUMA TEDBİRLERİNE HUKUKA AYKIRI OLARAK BAŞVURULMASI HALİNDE TAZMİNAT İSTEME HAKKI	LEKELENMEME HAKKI	KANUN YOLUNA BAŞVURMA HAKKI	

ÖZİŞİK KIRTASIYE

www.ozisikkirtasiye.com

evresinden farklı olarak burada şüphelinin, kamuoyun da suçlu olarak damgalanmaması, algılanmaması için soruşturma evresi gizli tutulmaktadır. Çamur at izi kalsın, şayet bu soruşturma hakkında 3. kişiler bilgi sahibi olduğunda toplum bu kişiyi o aşamada suçlu olarak algılayabilir. Bunun önüne geçmek için de soruşturmanın gizliliği prensibi kabul edilmiştir. Fakat bu prensip, kamuoyunu meşgul eden bazı güncel davalar söz konusu olduğunda soruşturmanın gidişatı hakkında bilgi verilmesine engel değildir. Her adliye binasında bir sözcü vardır; örneğin şüpheli hakkında bir arama işlemi gerçekleştirildi, şüpheli ifadeye çağırıldı, ifadesini verdi şeklinde veya şüpheli hakkında iddianame düzenlendi şeklinde bir takım işlemler hakkında bilgiler verilmesi söz konusu olabilir. Ama işlemlerin ayrıntılarının anlatılması; örneğin ifadede ne söyledi veya arama işlemi sırasında neler ortaya çıktı vs gibi bunların hakkında bilgi verilmesi yasaktır. Yalnızca işlemlerin ana hatları itibariyle bilgi verilmesi söz konusu olabilmektedir.

!!! Soruşturmanın gizliliği ihlali Türk Ceza Kanunu'nun 285. maddesinde suç olarak tanımlanmıştır.

Şüpheli veya Sanığın Yükümlülükleri

inandığıdır. Objektif tarafsızlık ise mahkemenin kurum olarak kişilerde bıraktığı izlenimdir. Yani kamuoyunda, yargılamanın taraflarında yargılamanın objektif olarak, tarafsız bir şekilde yapıldığı konusunda hâkimin bıraktığı güven verici izlenimdir.

Hâkimin Tarafsızlığını Etkileyen Sebepler

CMK'de hâkimin tarafsızlığını sağlamaya yönelik bazı düzenlemelerin olduğunu görüyoruz. Bunlardan en önemlisi göre yasaklarını düzenleyen 22. ve 23. maddelerdir. Burada sayılan sebeplerin varlığı hâlinde hâkimin tarafsız kalamayacağı mutlak olarak kabul edilmiştir ve hâkimin davaya bakması yasaktır ve 289. maddede de bu gösterilmiştir. Yani kanunen yargılama yapamayacak, görev yasağı bulunan bir hâkimin yargılama yapması hukuka kesin aykırılık hâlidir ve bozma sebebi teşkil eder.

Peki, bu sebepler nedir?

CMK m.22

1. *suçtan kendisi zarar görmüşse;*
2. *sonradan kalksa bile şüpheli, sanık veya mağdur ile aralarında evlilik, vesayet veya kayyımlik ilişkisi bulunmuşsa;*

Notun Devamı İçin ...

ozisikhukuknotlar ▾

72
gönderi

9.897
takipçi

2.398
takip

☆ ÖZİŞİK KIRTASIYE ☆
Hukuk Hizmeti
⚖️ **Hukuk Fakültesi Ders Notları Bilgi & Sipariş** ⚖️
💎 DM & Whatsapp 💎
🔴🔴 **Shopier Magaza Siparis Linki** 🔴🔴
🔗 shopier.com/Ozisikkirtasiye

**DERS NOTLARINI
SİPARİŞİ İÇİN
ULAŞABİLİRSİNİZ**